#INVAZIVNE VRSTE UGROŽAVAJU AUTOHTONE ŽIVOTINJE I BILJKE#

Treći međunarodni simpozij o invazivnim vrstama u ponedjeljak je okupio 130 stručnjaka iz 15 europskih zemalja, koji će u dva dana predstaviti više od 80 radova o invazivnim vrstama, uz poruku da je za što uspješniju borbu i suzbijanje tog fenomena neophodno pratiti najnovije spoznaje i razmjenjivati iskustva, pri čemu su ključni podizanje svijesti, informiranje i uključivanje javnosti u problematiku.

Predsjednik Hrvatskog ekološkog društva i Organizacijskog odbora simpozija Sven Jelaska istaknuo je da simpozij obrađuje složenu problematiku, koja uključuje širenje različitih uvezenih životinjskih i biljnih vrsta i probleme koje te vrste uzrokuju.

Mnoge invazivne vrste nepoznate hrvatskoj javnosti

Svima poznati tigrasti komarac stigao je iz Azije prije petnaestak godina. U Europi se širi ponajviše u umjetnim leglima kao što su plitice, gume auta, vaze, i to uglavnom u naseljenim područjima. No, kaže Jelaska, invazivnih vrsta ima mnogo više, a mnoge su nepoznate hrvatskoj javnosti.

"Ljudi o takvim vrstama čuju ponajviše kada je riječ o zdravstvenim problemima. Svaki je peti Hrvat alergičan na ambroziju, pa je problem njezina širenja poznat javnosti. Međutim, mnoge invazivne biljke unesene su zbog ljepote, atraktivnosti i lakoće uzgoja, a kada se dogodi da takve biljke 'pobjegnu' iz vrtova počnu se širiti i zauzimati prostor zavičajnim vrstama", rekao je.

Upozorio je da uvezene vrste često nemaju prirodne neprijatelje, zbog čega se može poremetiti prehrambeni lanac i doći do urušavanja funkcioniranja ekosustava, što se loše odražava na okoliš, pa tako i čovjeka.

Amorfa smanjuje biološku raznolikost Lonjskog polja

Neke biljke nanose i ekonomske štete, a primjer je amorfa (kineski bagrem) koja je unesena zbog brojnih korisnih svojstava. Amorfa je medonosna biljka i u tom smislu donosi dobrobit, koristi se i za tzv. zelenu gnojidbu jer je bogata dušikom i obogaćuje tlo, veže ga i učvršćuje.

Međutim, raširila se u zaštićeno močvarno područje Lonjsko polje, a njezino iskorjenjivanje je toliko složeno i skupo da je gotovo nemoguće. Ona tvori vrlo guste sastojine i na takvom području ne raste ništa drugo, čime se smanjuje biološka raznolikost, kaže Jelaska.

Osim stručnjaka koji istražuju i pokušavaju prepoznati takve pojave u prirodi, moraju i građani znati prepoznati i prijaviti problem. "Ljudi često niti ne znaju koje su invazivne vrste. U pojedinim centrima možete kupiti biljke za koje ni prodavači ne znaju da su invazivne vrste, zato je važno informirati javnost", naglašava Jelaska.

Pojedine invazivne vrste mogu prenositi parazite i razne bolesti, te svojim djelovanjem uništiti cijeli ekosustav, upozorio je Gorana Gužvica s Instituta za primijenjenu ekologiju, koji se bavi istraživanjem velikih zvijeri.

Phoca PDF

"Prateći prelaze na 'zelenim mostovima' od 2008. godine niz godina nismo uočavali prisutnost čagalja, ali zadnjih godina njihov je broj u znatnom porastu. Nekoć su čagljevi obitavali samo u Dalmaciji, a sada se pojavljuju od Splita do Karlovca", kaže Gužvica.

Kunopas širi parazite, može prenijeti bjesnoću

Prisutnost čaglja na područjima gdje ga prije nije bilo ugrožava druge životinje, koje nisu naviknute na njegovu prisutnost. No, još su opasnije strane vrste koje pokazuju viši stupanj invazivnosti.

Tako je kunopas, mala zvijer iz porodice pasa koja potječe s Dalekog Istoka, ove godine viđen u dva nacionalna parka, Sjevernom Velebitu i Plitvičkim jezerima. Kunopas je opasan jer širi parazite, može prenijeti bjesnoću, a pošto je svejed uništava prirodnu ravnotežu jedući, primjerice, jaja zaštićenih i drugih ptica, napominje Gužvica.

Dosta ljudi ne zna da su ambrozija i bagrem invazivne vrste, a to su i smeđi "smrdljivi martin" i španjolski puž golać, koji uzrokuju velike štete u poljoprivredi.

Među njima su i crvenouhe kornjače, koje se mogu vidjeti na jezerima zagrebačkog Maksimira, a ugrožavaju autohtonu vrstu kornjača. Kestenov moljac-miner invazivna je vrsta koja ostavlja karakteristične smeđe fleke po lišću kestena i uništava ga.

Harlekinska božja ovčica ugrožava bubamaru

Harlekinsku božju ovčicu od domaće vrste, poznatije kao bubamara, razlikuju točke nepravilnog oblika, drukčije su boje i sl., a autohtonu vrstu ugrožavaju agresivnošću.

Signalni rak porijeklom iz Sjeverne Amerike u Europu je unesen radi nadomještanja autohtonih populacija od kojih se razlikuje po plavim, intenzivnim mrljama na kliještima. Vrlo brzo se prilagodio, a danas je jedna od najvećih prijetnji opstanku autohtonih vrsta rakova, osobito u Korani.

Na simpoziju je istaknuto da su u zapadnim zemljama razvijene inicijative gdje građani prikupljaju, bilježe i izvještavaju stručnjake i nadležne institucije o širenju invazivnih vrsta, a upravo na tome mora poraditi i Hrvatska.

Naglašeno je kako bi se trebao napraviti sustav informiranja i prikupljanja podataka koje treba provjeravati i sukladno tome djelovati.

U Hrvatskoj je za invazivne vrste mjerodavna Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, a EU kako je izdala naputke za mjere protiv invazivnih vrsta postoji lista prioritetnih vrsta na koje posebno treba obratiti pozornost, rečeno je na simpoziju.

(Hina)

Phoca PDF

Phoca PDF